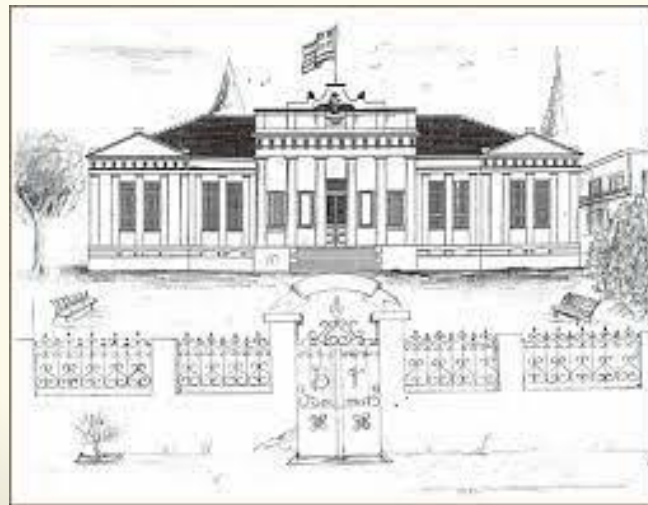

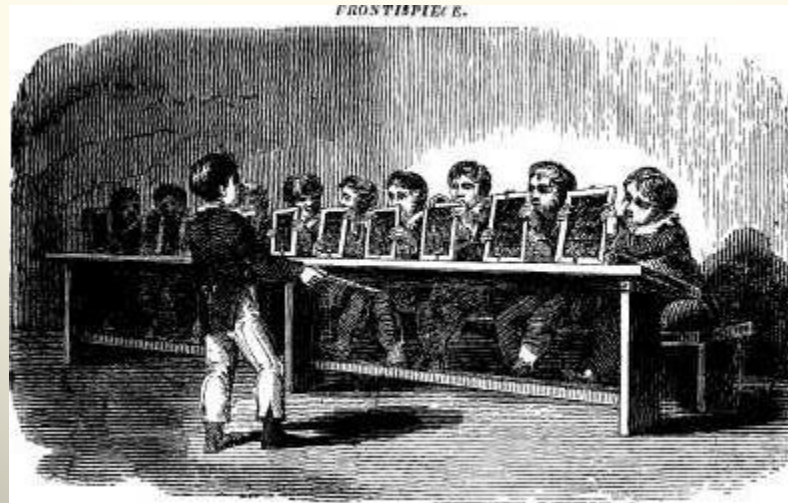
2^ο Γενικό Λύκειο Ρόδου

Ένα αρχιτεκτονικό κόσμημα

Η εκπαιδευτική κατάσταση στο νησί της Ρόδου, μέσα 19^{ου} - αρχές 20^{ου} αιώνα

- ✓ Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα παρατηρείται μια σημαντική εκπαιδευτική ανάπτυξη σε αρκετά νησιά της Δωδεκανήσου. Ιστορικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες συντελούν σε αυτή την εξέλιξη.
- ✓ Στη Ρόδο εφαρμοζόταν, κυρίως, η αλληλοδιδασκτική μέθοδος. Πέρα από τα αλληλοδιδασκτικά σχολεία, στο τέλος του 19^{ου} αιώνα, συναντώνται και Ελληνικές Σχολές.

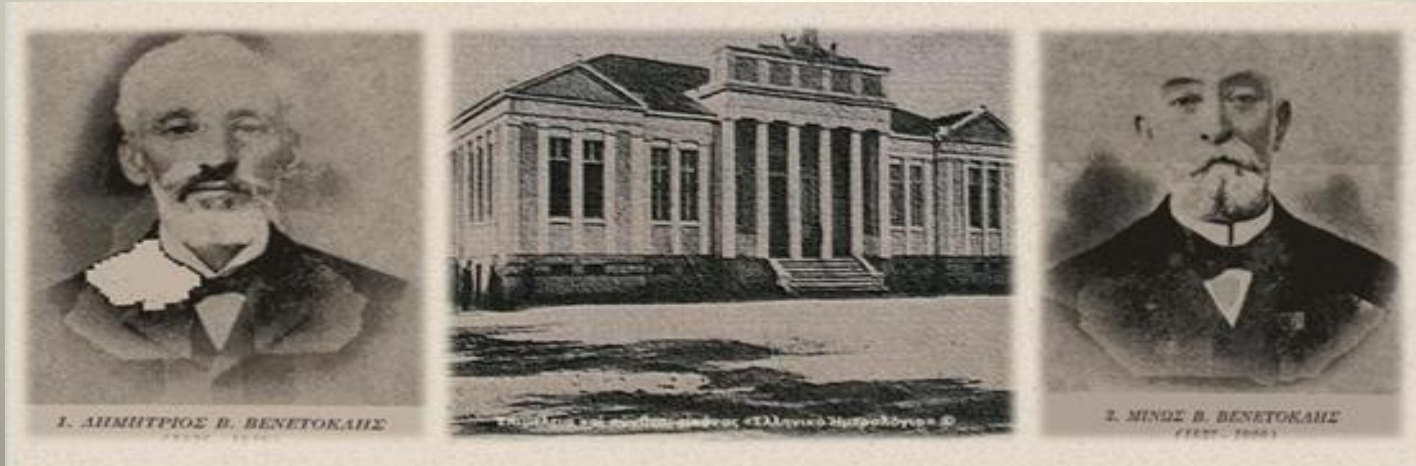

- ✓ Σχολεία υπήρχαν στην πόλη αλλά και σε διάφορα χωριά του νησιού. Εκτός από τα ελληνικά σχολεία, υπήρχαν τουρκικά, εβραϊκά και καθολικά.
- ✓ Καθοριστικός για την εκπαιδευτική ανάπτυξη των νησιών ήταν ο ρόλος της Εκκλησίας. Η διδασκαλία, αρχικά, στα περισσότερα σχολεία, γινόταν με θρησκευτικά βιβλία, όπως η Οχτώηχος και το Ψαλτήρι.

Η σημασία των ευεργετών

- ✓ Καθοριστικός παράγοντας για την εκπαιδευτική ανάπτυξη των νησιών υπήρξε η συνεισφορά μεγάλων ευεργετών. Πρωτίστως Ρόδιοι μετανάστες στην Αίγυπτο, έχοντας αποκτήσει σημαντικές περιουσίες και ιδιαίτερη μόρφωση, συντέλεσαν καταλυτικά στην εκπαιδευτική άνθηση της Ρόδου. Από αυτούς ξεχώρισαν οι οικογένειες των Βενετοκλέων και των Καζούλληδων.

- ✓ Ο Παύλος Καζούλλης υπήρξε ο πρώτος μεγάλος ευεργέτης της παιδείας στη Ρόδο, στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Γόνος της εύρωστης οικογένειας των Καζούλληδων που δραστηριοποιούνταν στην Αίγυπτο, άφησε ένα μεγάλο κληροδότημα, καθιστώντας εφικτή την ανέγερση του πρώτου ελληνικού Παρθεναγωγείου, το οποίο ονομάστηκε «Καζούλλειον Παρθεναγωγείον».

Δημήτριος Βενετοκλής

- ✓ Το κενό στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έμελλε να καλυφθεί από τη δράση των αδερφών Δημήτριου και Μίνωα Βενετοκλή.
- ✓ Ο Δημήτριος Βενετοκλής (1836-1919) υπήρξε διδάκτωρ της φιλολογίας, διευθυντής διάφορων σχολών της ελληνικής κοινότητας Αλεξάνδρειας και ο πρώτος γυμνασιάρχης του Αβερώφειου Γυμνασίου. Ορίστηκε επίτιμος ισόβιος Διευθυντής των σχολών της Ρόδου και μόνιμο μέλος της Δημογεροντίας Ρόδου. Έλαβε σημαντικές διακρίσεις για το έργο του από την ελληνική Πολιτεία.

Μίνως Βενετοκλής

- ✓ Ο Μίνως Βενετοκλής (1837-1920) υπήρξε δικηγόρος και νομομαθής. Αναγορεύθηκε διδάκτωρ της Νομικής το 1869 κι έγινε ο πρώτος Ρόδιος που πήρε δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο. Στη διάρκεια της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του απέκτησε φήμη και περιουσία. Διετέλεσε ισόβιο μέλος της Δημογεροντίας Ρόδου.

Ο Μίνως Βενετοκλής μιλάει για την αξία της παιδείας

Ο Μίνως Βενετοκλής υπογραμμίζει το ηθικό
χρέος του στην πατρίδα

Ο Νεοκλασικισμός στην αρχιτεκτονική

- ✓ Ο Νεοκλασικισμός εμφανίστηκε στα μέσα του 18^{ου} αιώνα και εξέφρασε τον θεωρητικό προβληματισμό της εποχής και τα υψηλά οράματα της κοινωνίας.
- ✓ Θεωρήθηκε ότι με τη μίμηση της αρχαιότητας και της ελληνικής τέχνης ο κόσμος μπορεί να οδηγηθεί σε μια ηθική και πολιτική αναγέννηση υιοθετώντας το μέτρο και τον κανόνα.
- ✓ Κύρια γνωρίσματα της αρχιτεκτονικής του Νεοκλασικισμού είναι η καθαρότητα των όγκων, η στιβαρότητα και η μεγαλοπρέπεια. Πηγή δημιουργικότητας είναι η επιθυμία να δημιουργηθεί ένας κόσμος αγνός, απλός και μεγαλειώδης, αντίστοιχος με τον κλασικό της αρχαιότητας.

- ✓ Τα νεοκλασικά κτήρια χαρακτηρίζονται από τις μονόχρωμες καθαρές επιφάνειες με τις γραμμικές διακοσμήσεις. Τα αετώματα, οι ελεύθερες κιονοστοιχίες όπως κι άλλες λεπτομέρειες παραπέμπουν στους αρχαίους κλασικούς ναούς.
- ✓ Η νεοκλασική αρχιτεκτονική θεωρήθηκε μέσο εκπαίδευσης των ανθρώπων, ώστε να κατανοήσουν τον πολιτισμό στον οποίο ανήκουν.
- ✓ Πιο συγκεκριμένα, στην Ελλάδα, με τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό του βασιλιά Όθωνα στην Αθήνα, γίνεται εμφανής η αναδρομή στην αρχαιότητα, η προσπάθεια αναβίωσης του αρχαίου κάλλους, για την ανάδειξη της εθνικής συνέχειας και την προβολή της εθνικής ταυτότητας.

Η ανέγερση του σχολείου

- ✓ Τα αδέρφια, Μίνως και Δημήτριος Βενετοκλής, συνέταξαν επιστολή προς την Ιερά Μητρόπολη Ρόδου, το 1906, με την οποία γνωστοποιούσαν στον Μητροπολίτη, Ιωακείμ Βαλασιάδη, την επιθυμία τους να προσφέρουν ένα μεγάλο χρηματικό ποσό, για να ιδρυθεί γυμνάσιο.
- ✓ Στις 18 Ιανουαρίου 1909, ορίστηκε η θεμελίωση του γυμνασίου, το οποίο θα ονομαζόταν «Βενετόκλειον Γυμνάσιον Ρόδου».

- ✓ Η θεμελίωση του γυμνασίου έγινε υπό την προεδρία του Μητροπολίτη Ρόδου Ίωακείμ, με την παρουσία πλήθους τοπικών Αρχών, αφού εξασφαλίστηκε η απαραίτητη άδεια της Οθωμανικής κυβέρνησης. Το οικόπεδο ήταν δωρεά των αδερφών Νικολάου και Πέτρου Δρακίδη.
- ✓ Μετά τον αγιασμό, ο Δημήτριος Βενετοκλής μαζί με τον αρχιτέκτονα Χρύσανθο Θεοχάρη τοποθέτησαν τον θεμέλιο λίθο και σ'ένα μολύβδινο σωλήνα μια μεμβράνη που είχε την ακόλουθη επιγραφή:

Ἀνάσσαντος Ἀβδούλ Χαμίτ Χάν τοῦ Β΄.

Πατριαρχεύοντος Ἰωακείμ τοῦ Γ΄.

Ἀρχιερατεύοντος Ἰωακείμ Βαλασιάδου.

Χορηγοῦντος Μίνως Β. Βενετοκλέους- Δημητρίου Β. Βενετοκλέους

σήμερον δεκάτην ὀγδόην μηνὸς Ἰανουαρίου, ἔτους σωτηρίου χιλιοστοῦ

έννεακοσιοστοῦ ἐνάτου κατέθηκε τόνδε τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ Βενετοκλείου Γυμνασίου.

Ἀρχιτεκτονοῦντος Χρυσάνθου Γ. Θεοχάρους καὶ ἐποπτευόντων Χριστοφῆ Μαλιάκα, Παναγῆ

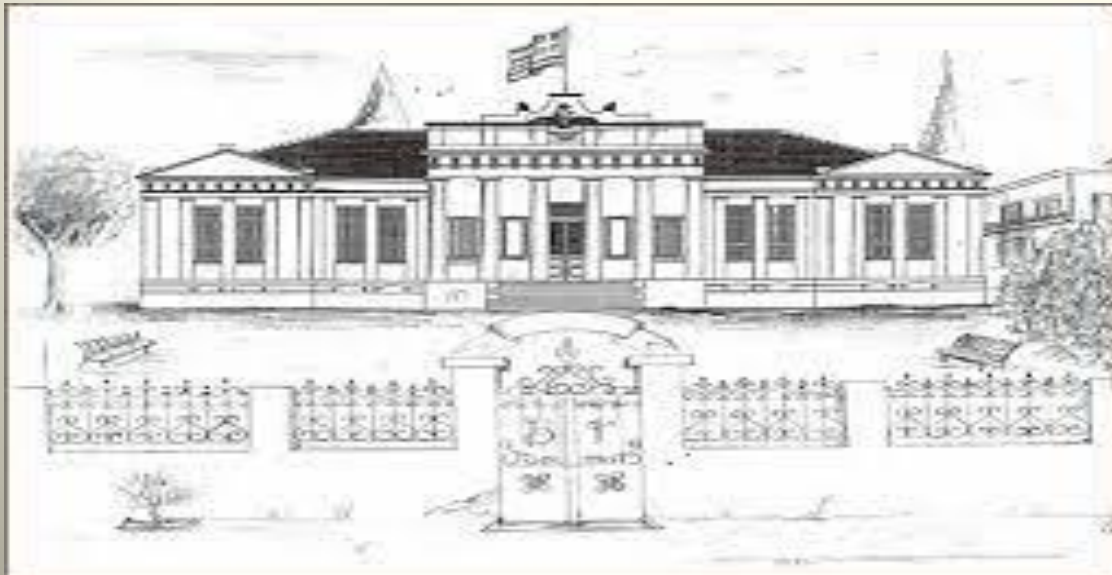
Χ. Παρασκευᾶ, Ἀναστασίου Θυμανάκη, Δημητρίου Τσουβαλᾶ, Ἐλευθερίου Κωνσταντίνου.

- ✓ Σε σχισμή ενός λίθου στο θεμέλιο, τοποθετήθηκε μια πλάκα μαρμάρινη ανάποδα με το σχέδιο του κτηρίου.
- ✓ Το έργο προχώρησε ταχύτατα και στις 4 Ιουλίου 1910 έγιναν τα εγκαίνια σε μια λαμπρή τελετή.

Η αρχιτεκτονική του σχολείου

- ✓ Το Βενετόκλειο Γυμνάσιο οικοδομήθηκε κατά τα νεοκλασικά πρότυπα και δεσπόζει μέχρι σήμερα στην ευρύτερη περιοχή.
- ✓ Είναι ισόγειο συμμετρικό κτήριο με ημιϋπόγειο, λιθόκτιστο με κεραμοσκεπή στέγη.
- ✓ Μια μεγάλη αυλή περιβάλλει το κτήριο, η είσοδος στην οποία γίνεται από ψηλή σιδερένια αυλόπορτα.

- ✓ Μια πλατιά μαρμάρινη σκάλα οδηγεί στο προστώο που ορίζεται από έξι κίονες ιωνικού ρυθμού, οι οποίοι απολήγουν σε επιστύλιο διακοσμημένο με θριγκό. Η κεντρική μετώπη φέρει μαρμάρινη πλάκα στην οποία αναγράφεται ο τίτλος και η χρονολογία ανέγερσης.
- ✓ Η μετώπη καταλήγει σε ανάγλυφο επιστέγασμα που παριστάνει Νίκη πλαισιωμένη από κλαδιά φοίνικα και ακροκέραμα. Από τις δύο πλευρές του προστώου αναπτύσσονται οι πτέρυγες του κτηρίου που φέρουν παραστάδες, οι οποίες πλαισιώνουν τα παράθυρα. Οριζόντια διακοσμητική ταινία διατρέχει τις όψεις και στα άκρα των πτερύγων το ύψος της στέγης απολήγει σε αέτωμα.

- ✓ Η κεντρική είσοδος είναι ξύλινη ταμπλαδωτή, ενώ άλλες δύο εισοδοί βρίσκονται στις πλαϊνές όψεις του κτίσματος.
- ✓ Στο εσωτερικό του κτηρίου κυριαρχεί μια κεντρική επιμήκης αίθουσα που φιλοξενεί τις σχολικές εκδηλώσεις και είναι διακοσμημένη με ανάγλυφες μορφές αγγέλων και ρόδακες, με εμφανή την αναγεννησιακή επίδραση.
- ✓ Σιδερένια διαχωριστικά κάγκελα διακρίνουν την αίθουσα από τους διαδρόμους, ενώ διακοσμητικές ταινίες, αντίγραφα αγαλμάτων της αρχαιότητας και τα πορτραίτα των Βενετοκλέων στολίζουν την αίθουσα. Στην κεντρική αίθουσα υπάρχει κι η βιβλιοθήκη του σχολείου που συστάθηκε συγχρόνως με την ανέγερση.

- ✓ Δεξιά και αριστερά στις παράπλευρες πτέρυγες διαμορφώνονται οι αίθουσες διδασκαλίας και τα γραφεία των καθηγητών και της Διεύθυνσης.
- ✓ Η διάταξη του κτηρίου γίνεται σε σχήμα σταυρού. Διακρίνεται ο έντονος τονισμός του κεντρικού άξονα και η συμμετρική διάταξη των ανοιγμάτων και όλων των μορφολογικών στοιχείων των όψεων.

- ✓ Η αρχιτεκτονική του σχολείου αποτελεί αντανάκλαση ιδεολογικών επιλογών μέσα σε συγκεκριμένα πολιτισμικά, κοινωνικά κι ιστορικά πλαίσια. Είναι εμφανής η συμβολοποίηση του ιστορικού παρελθόντος. Το νεοκλασικό κτήριο του σχολείου συντέλεσε στον εθνικό αυτοπροσδιορισμό και στην ενίσχυση της ιδέας της ελληνικότητας, ιδίως σε μια εποχή, κατά την οποία στο νησί αναπτυσσόταν ένας έντονος εθνικός και πολιτισμικός ανταγωνισμός αντίρροπων δυνάμεων.

Επέκταση του σχολείου και μετονομασία του

- ✓ Το σχολικό έτος 1947- 1948, λόγω του πλήθους των μαθητών, το Συμβούλιο της Μέσης εκπαίδευσης έκρινε σκόπιμο τον χωρισμό του σχολείου σε Αρρένων και Θηλέων.
- ✓ Το Γυμνάσιο Θηλέων παρέμεινε στο αρχικό κτήριο του «Βενετοκλείου Γυμνασίου», το οποίο όμως μετονομάστηκε σε «Καζούλλειον Γυμνάσιον», γιατί προστέθηκε στο κτήριο μια νέα πτέρυγα, δωρεά της οικογένειας Ιωάννη Καζούλλη. Το ίδιο έτος, τα αγόρια μεταφέρονται σε νέο κτήριο, το οποίο φέρει το όνομα «Βενετόκλειον Γυμνάσιον Αρρένων».

- ✓ Στο οπίσθιο μέρος του κτηρίου έγινε προσθήκη αιθουσών διδασκαλίας, για τις αυξημένες ανάγκες του γυμνασίου. Η προσθήκη αυτή δεν είναι ορατή από την πρόσοψη και έχει χαρακτηριστεί επιτυχημένη, καθώς έχει συνδεθεί αρμονικά στη μορφολογία του παλαιού κτηρίου.
- ✓ Η πρόσβαση στην επέκταση γίνεται από μία σκάλα στο τέλος της κεντρικής αίθουσας. Είσοδος υπάρχει κι από μια μεταλλική πόρτα στην πίσω αυλή.

Η προσφορά του σχολείου: φάρος παιδείας

- ✓ Η προσφορά του «Βενετοκλείου» στην εκπαίδευση της Ρόδου αλλά και των γειτονικών νησιών ήταν σπουδαία. Κάλυψε ένα μεγάλο κενό που υπήρχε στον τομέα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη Ρόδο.
- ✓ Το «Βενετόκλειο» λειτούργησε αδιάκοπα μέχρι το 1937, προσφέροντας πολύ σημαντικό έργο στην παιδεία, στον πολιτισμό αλλά και στον εθνικό στόχο της ένωσης των νησιών με την Ελλάδα.
- ✓ Συνολικά, κατά την περίοδο 1912-1937, αποφοίτησαν από το Βενετόκλειο 528 μαθητές, εκ των οποίων οι 330 ήταν από τη Ρόδο και οι 198 από τα υπόλοιπα νησιά της Δωδεκανήσου.
- ✓ Αρκετοί από αυτούς συνέχισαν τις σπουδές τους σε ελληνικά ή ξένα πανεπιστήμια, απέκτησαν πτυχίο γιατρού, δικηγόρου, καθηγητή, επέστρεψαν αργότερα στη Ρόδο και τα νησιά και πρόσφεραν στον τόπο καταγωγής τους, την ιδιαίτερη πατρίδα τους.

- ✓ Το «Βενετόκλειο» έκλεισε από τον φασίστα διοικητή των Δωδεκανήσων, Τσέζαρε Μαρία ντε Βέκκι, το 1937. Στη συνέχεια, εξυπηρετούσε τις ανάγκες των κατακτητών. Πολύτιμα βιβλία και εκπαιδευτικό υλικό συλήθηκαν.
- ✓ Τον Δεκέμβριο του 1943, λειτούργησε στον Μητροπολιτικό ναό Ανώτερο Κατηχητικό, στο οποίο δίδαξαν αρκετοί καθηγητές του «Βενετοκλείου».
- ✓ Τον Φεβρουάριο του 1944, παραχωρήθηκαν μερικές αίθουσες από το κτήριο του «Βενετοκλείου», για να λειτουργήσουν οι ελληνικές ορθόδοξες Σχολές καλύτερα. Έτσι, στο «Βενετόκλειο» ξεκίνησαν και πάλι μαθήματα.

Το Κατηχητικόν Σχολείον Μιτσηώων... αρχείο Σταύρου Παπαδόπουλου

- ✓ Μέχρι το σχολικό έτος 1946-1947, το σχολείο λειτούργησε ως μεικτό εξατάξιο Γυμνάσιο στο ίδιο κτήριο. Ήδη από το σχολικό έτος 1947- 1948 ο αριθμός των μαθητών του σχολείου ήταν 350, με ανοδική πορεία κάθε χρόνο.
- ✓ Μετά τον διαχωρισμό σε Θηλέων και Αρρένων το «Βενετόκλειο» που μετονομάστηκε σε «Καζούλλειο» παρέμεινε σημείο αναφοράς στην εκπαίδευση και τον πολιτισμό του τόπου.

Το σχολείο μας σήμερα

Το «Καζούλλειο» Λύκειο, πλέον, διαθέτει 15 αίθουσες διδασκαλίας. Με 112 χρόνια προσφοράς στην παιδεία και στον πολιτισμό του τόπου, συνεχίζει την πορεία του, φιλοδοξώντας να γαλουχεί τους νέους του νησιού με τις αξίες και αρχές που αρμόζουν στην ιστορία του κι ανταποκρίνονται στις σύγχρονες προκλήσεις.

Το σχολείο μας...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βεργωτής Γ. (1997). *Η Εκπαίδευση στο Κοινό της Ρόδου κατά την Ιταλοκρατία*. Ρόδος: Εκδόσεις ΔΙ.ΚΕ.Μ.ΜΕ.
- Βεργωτής Γ. (1995). *Η εκπαίδευση στο κοινό της Ρόδου κατά την Οθωμανοκρατία*. Ρόδος: Αυτοέκδοση.
- Βεργωτής Γ. (1972). *Η εκπαίδευσις εις την νήσον Ρόδον - συμβολήν εις την ιστορίαν της Δωδεκανήσου*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Εταιρεία Ροδιακών Μελετών - Συλλογικός Τόμος (1995). *Ρόδιοι Πατριώτες και λόγιοι*. Ρόδος: Έκδοση Εταιρείας Ροδιακών Μελετών.
- Ευαγγελίδης Τρ. (2008). *Η εκπαίδευση κατά την Τουρκοκρατία*, τόμ. Α΄, 1914. Αθήνα: ανατύπωση από τις Αναστατικές Εκδόσεις, σειρά Βιβλιοθήκη Ιστορικών Μελετών.
- Κλαδάκη- Μενεμενλή Φ. - Φρέρης Τ. (2002). *Από την Εκπαιδευτική Ιστορία της Ρόδου (1889- 1989)*, Σύρος.
- Κοντάκος Αν. (2007). *Χρονολόγιο Ιστορίας της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός.
- Κυπριώτου Πλ. (1973). *Οι Βενετοκλείς και το Βενετόκλειον, Η συμβολή των εις την παιδείαν του έθνους. Η ζωή και το έργο των αδελφών Δημητρίου και Μίνωος -μεγάλων ευεργετών*. Αθήνα: Έκδοση Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου.
- Μαριά Μ. (2008). *Εκπαιδευτήρια της Δωδεκανήσου*. Ρόδος: ιδιωτική έκδοση.
- Μαίλλης Αν., Σκανδαλίδης Κ., Τσαλαχούρης Κ. (2002). *Η Ρόδος τον 19^ο αιώνα*. Ρόδος: Εκδόσεις Θυμέλη - Τ.Ε.Δ.Κ. Δωδεκανήσου.
- Μητροπολίτης Καρπάθου- Κάσου Απόστολος (1973). *Το χρονικόν της Ιταλοκρατίας της Ρόδου*. Αθήναι.
- Νικολάου Ν. - Αγγελής Α. (2009). *Η Ρόδος του εικοστού αιώνα*. Ρόδος: Εκδόσεις Δέντρο.
- Παπαχριστοδούλου Χ. (1994). *Ιστορία της Ρόδου, από τους προϊστορικούς χρόνους έως την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου (1948)*. Αθήνα.

Σταματίου Α. (1958). *Η Δωδεκάνησος σκλάβοι και ελεύθεροι*. Αθήνα.

Τσαλαχούρης Κ. (2002). *Σελίδες Ιστορίας, Ροδιανά και άλλα*. Αθήνα: Εκδόσεις Θυμέλη.

Τσιρπανλής Ζ. (1998). *Ιταλοκρατία στα Δωδεκάνησα 1912 - 1943*. Ρόδος: Εκδόσεις Τροχαλία, Υπουργείο Πολιτισμού - Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων.

Τσιρπανλής Ζ. (2007). *Η εκπαιδευτική πολιτική των Ιταλών στα Δωδεκάνησα (1912- 1943)*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Υπουργείο Εξωτερικών - Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τομέας Διεθνών σπουδών νομικού Τμήματος (1996). *Δωδεκάνησος - η μακρά πορεία προς την ενσωμάτωση. Διπλωματικά έγγραφα από το ιστορικό αρχείο του υπουργείου εξωτερικών*. Έρευνα - επιστημονική επιμέλεια Λένα Διβάνη - Φωτεινή Κωνσταντοπούλου. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Φίνας Κ. (2003). *Η πορεία της Ελληνικής Παιδείας στην επαρχία της Ρόδου στα δύσκολα χρόνια της σκλαβιάς της Δωδεκανήσου*. Ρόδος: αυτοέκδοση.

http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=1690

https://www.academia.edu/8822084/%CE%9D%CE%B5%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1

Στο project αυτό συμμετείχαν οι μαθητές/
μαθήτριες του 2^{ου} ΓΕΛ Ρόδου:

Γεωργιάδου Σταυρούλα

Ιωαννίδη Χριστίνα

Καριοφύλλης Αντώνης

Κόβα Εβελίνα

Τριανταφύλλου Γεωργία

Και οι εκπαιδευτικοί του 2^{ου} ΓΕΛ Ρόδου

Ατσιδη Ελπίδα

Κλαδίτης Γεώργιος

Κουντούρης Αναστάσιος

Σταύρου Ανδρέας

Φάκα Μαρία

Χαραλάμπη Δανάη